
**Tööstus ja teadmistemahukas teenindus 2007-2013:
mida, miks ja kuidas toetada
avaliku sektori meetmetega**

Tarmo Kalvet ja Rainer Kattel

26 september 2005, Tallinn

Uuringu metoodika (i)

Uuringu eesmärk

- ✓ Uurida ettevõtete innovatiivsust Eesti töötlevas tööstuses ja teadmistemahukates teenustes
- ✓ Need valdkonnad tagavad suure lisandväärtuse loomise, kiire kapitali-, tehnoloogia ja oskustemahukuse kasvu
- ✓ See omakorda väljendub suuremas kasumis, kasvavates palkades ja kõrgemas elatustasemes terves riigis.

Innovatsioon

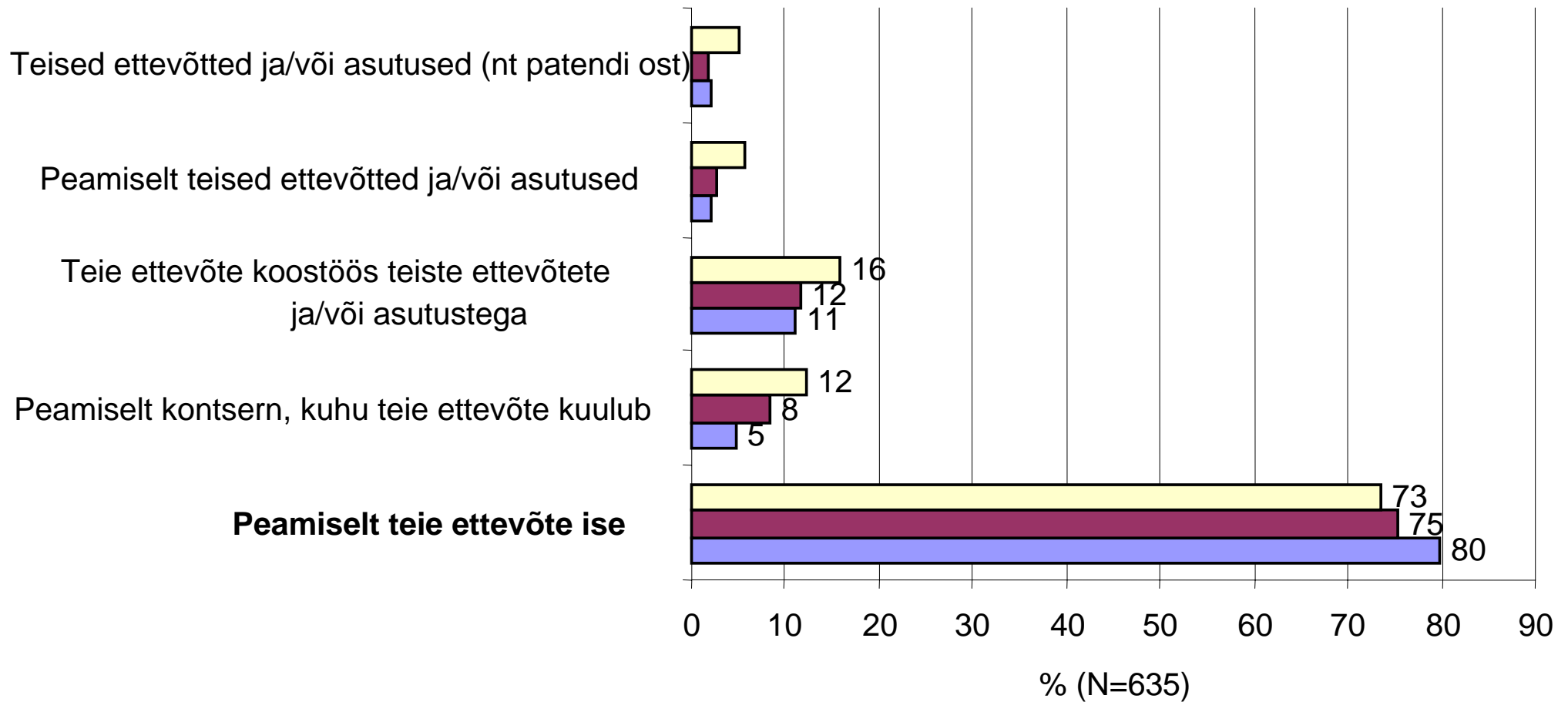
- ✓ Innovatsioon: leiutise, avastuse, uue või olemasoleva teadmise uudne kasutamine majanduslikus protsessis
- ✓ ettevõtte arenguvõimalused läbi innovatsiooni:
toote-, protsessi-, organisatsiooni- ja turunduslik innovatsioon

Uuringu metoodika (ii)

Uuringu üldkogum ja valim

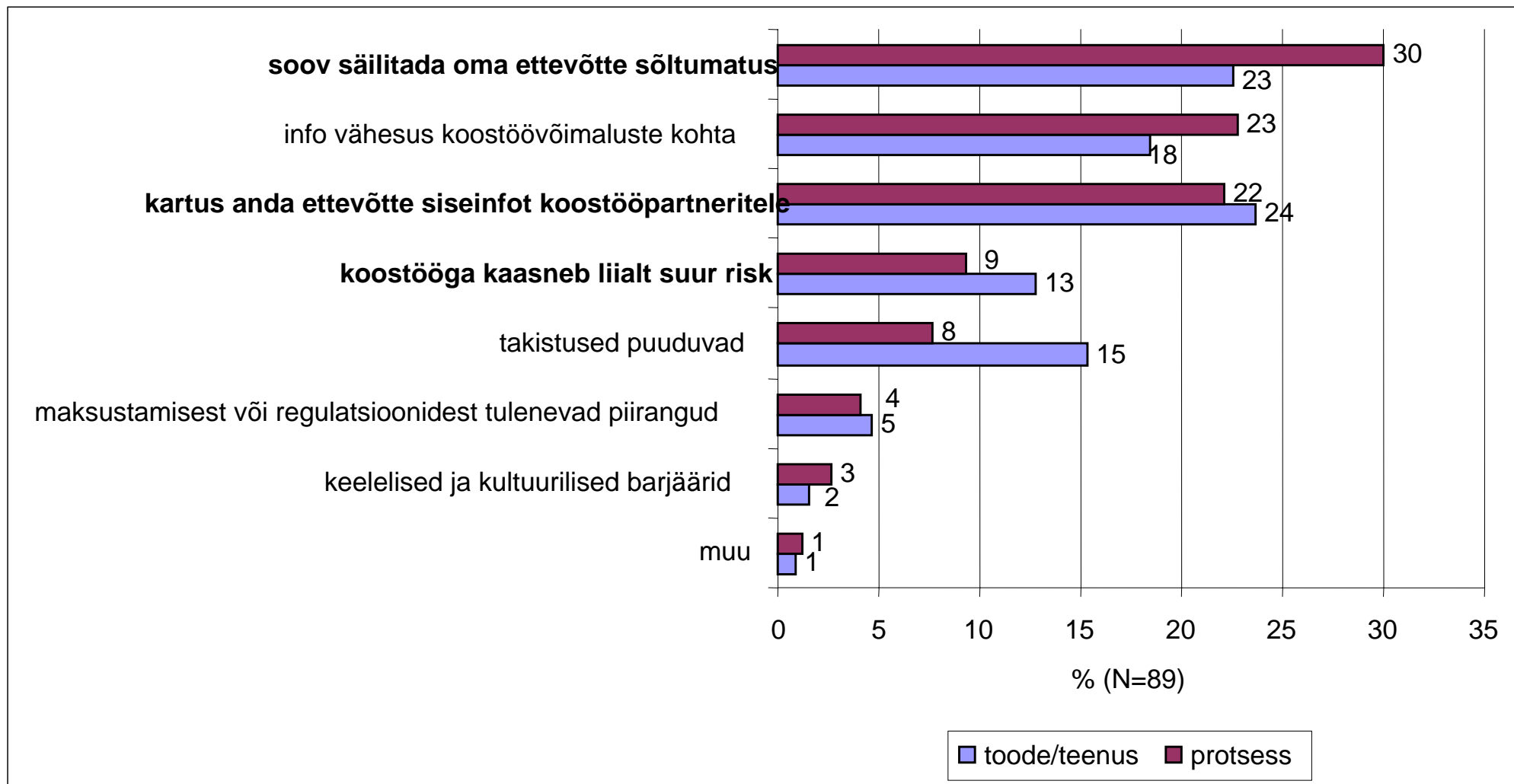
- ✓ ca 13 000 ettevõtet
  - ✓ ressursimahukad, madal-, kesk- ja kõrgtehnoloogilised tootmisettevõtted
  - ✓ teadmistemahukaid teenuseid osutavad ettevõtted
- ✓ 30% kogu ettevõtetest;
- ✓ 56% lisandväärtusest;
- ✓ 50% tööhõivest.

- ✓ täidetud küsimustikud 810 ettevõttelt.

Uuenduste väljatöötajaks ettevõtted ise...

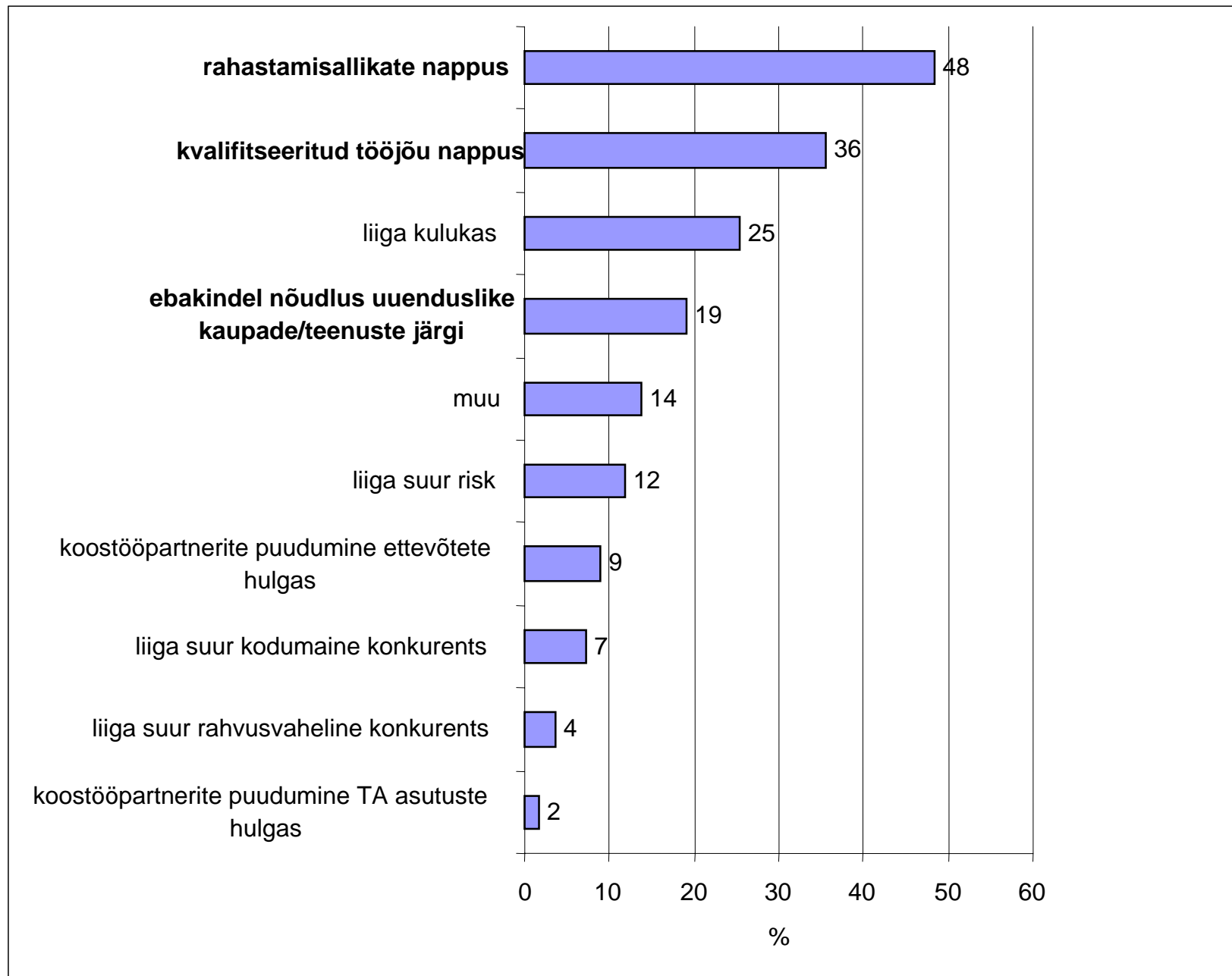

■ 0-9 töötajat ■ 10-49 töötajat ■ 50 ja enam töötajat

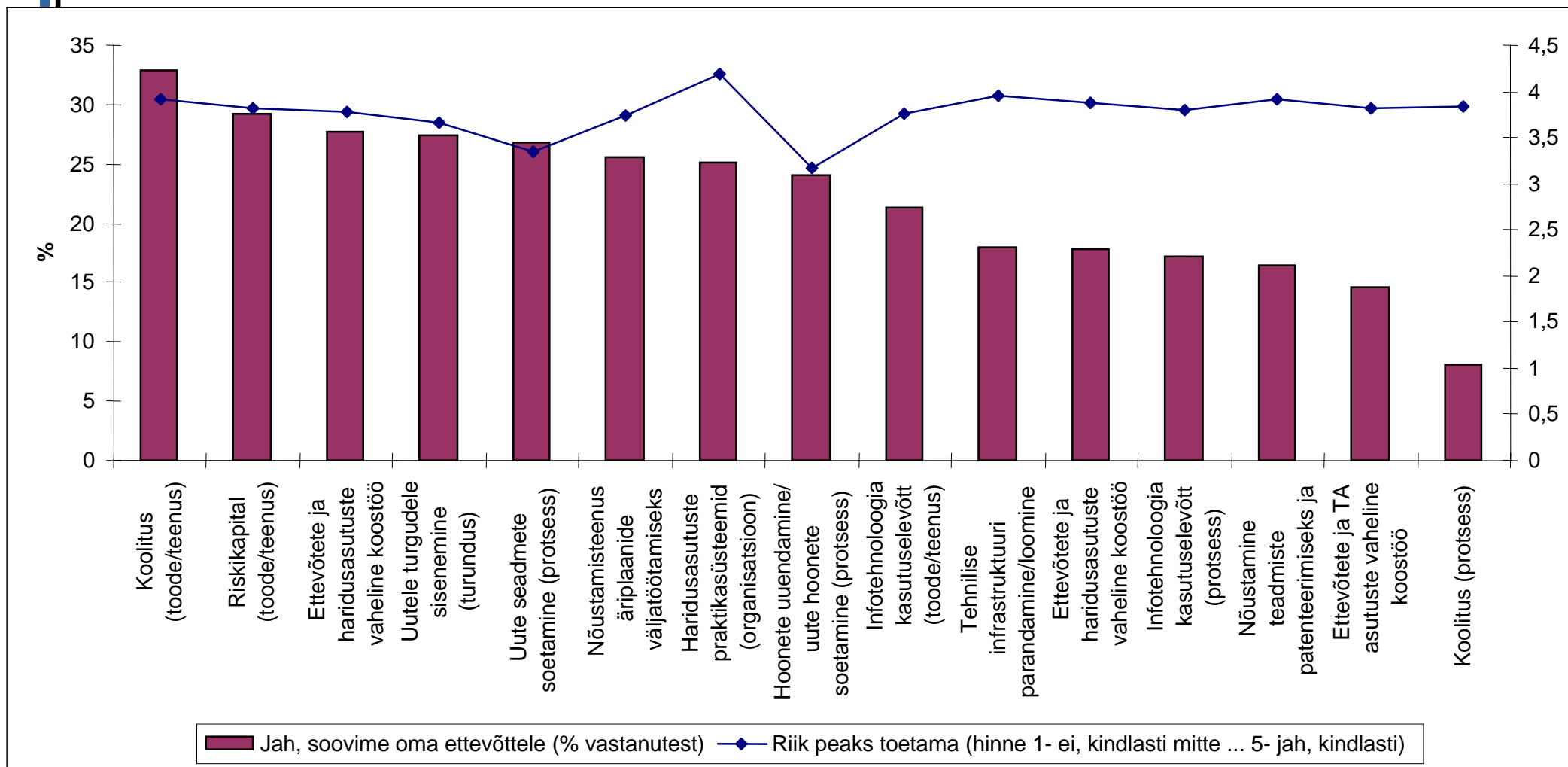
... koostööd peletakse konkurentsi kartuses

Uuenduste juurutamist takistavad tegurid

Ettevõtjate poolt enim hinnatud toetusmeetmed

Arengut takistavad tegurid

Ettevõtjad väidavad küsitluses:

- ✓ Finantseerimise puudus
- ✓ Kvalifitseeritud tööjõu puudus
- ✓ Turgude puudus (sisenemisbarjäärid)

Majanduse struktuur (1990-2000):

- ✓ Alltöövõtt (ekspordi ja lisandväärtuse struktuur)
- ✓ Nišitegevused, vähe tehnoloogiamahukad
- ✓ Väikesed ettevõtted

Tulemus:

- ✓ Tehnoloogia mahukus väheneb (jätkusuutmatu kasv; tootlikkuse kasvu pidurdumine)
- ✓ Koostöö minimaalne (arengu riske ei jagata, ei luua väärtust)
- ✓ Puuduvad positiivsed tagaside võrgustikud (T&A meetmed ei saagi omada erilist mõju)
- ✓ Ka väga jõulised majanduskasvu numbrid ei too olulist tootlikkuse ega reaalspalga ning seega heaolu kasvu

Olemasolevad meetmed (RAK 2002-2004)

Suur osa meetmeist keskendub

- ✓ T&A ning eriti kõrgtehnoloogilise ettevõtluse arendamisele ning teadlaste ja teaduse toomisele ettevõtlusele lähemale
  - ✓ Kuna tagasiside võrgustikke sisuliselt ei ole ja tänane tegevus on spetsiifiline ja kitsas, siis need meetmed ei oma erilist mõju suurele osale ettevõtlusele järgneva 10 aasta jooksul
- ✓ Ülejäänud meetmed ning samuti haridusele ja tööturule suunatud meetmed sageli pigem ühekordse lahenduse iseloomuga

Väga minimaalselt on meetmeid, mis aitaksid

- ✓ Hõivata turge
- ✓ Maandada finantseerimisriske
- ✓ Nendes valdkondades aga väljenduvadki Eesti ettevõtete peamised arenguprobleemid (kuna mõlema puhul väljendub tänase ja homse väärtuse puudus)

Meetmed 2007-2013: põhimõtted

Vaja meetmeid, mis oleksid

- ✓ süstemaatilised
- ✓ pikaajalised
- ✓ selged ja lihtsad administreerida
- ✓ tagatud tagaside

ning mis aitaksid

- ✓ luua väärtust
- ✓ alandaksid finantseerimisriske
- ✓ kasvataksid turgu

Meetmeid ei tohi

- ✓ kaotada konkurentsi
- ✓ luua Ponzi-likke spekulatiivseid finantseerimisvõimalusi

Meetmed (i)

Poliitikakujundamise oluline muutmine

- ✓ ettevõtjate kaasamine
- ✓ uuringud

Praktikasüsteem

- ✓ osapoolte riskide kindlustamine (töökohustus; palgapuhkus)
  - ✓ tudengile töö
  - ✓ ettevõtjale vajalike oskustega töövõtja
  - ✓ praktikabaasi kulud erasektorile
  - ✓ isefinantseeriv (Korea; Singapur)

Meetmed (ii)

Tehnoloogia ja oskuste siire

- ✓ Oskustööjõu palkade katmine teatava aja jooksul
- ✓ Tehnoloogia sisseost
- ✓ Tehnoloogiamahukad välisinvesteeringud

Tehnoloogia programmid

- ✓ Võtmevaldkondades
- ✓ Seotus olemasoleva tööstusega

Horisontaalne element kõigi ülalmainitud meetmete puhul

- ✓ Ettevõtete koostöö eeldus toetuse saamiseks
- ✓ Ettevõtete ja haridusasutuste koostöö

**Tööstus ja teadmistemahukas teenindus 2007-2013:
mida, miks ja kuidas toetada
avaliku sektori meetmetega**

Tarmo Kalvet ja Rainer Kattel

26 september 2005, Tallinn